

GAVSÜL AZAM
HZ. PİR ABDÜLKADİR GAYLÂNİ

RİSALET-İ
GAVSİYYE

(ÇEVİRİSİ VE ŞERHİ)

ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD

İstanbul
1985

İ Ç İ N D E K İ L E R

- 1)ÖNSÖZ.....1-4
- 2)HZ.PİR ABDÜLKADİR GEYLÂNİ'NİN HAYAT-I
MECAZİLERİ.....5-11
- 3)MUKADDİME.....15-39
- 3)ABDÜLKADİR GEYLANİ HAZRETLERİN RİSALET-İ
GAVSİYYESİ (ÇEVİRİSİ VE ŞERHİ).....40-174
- 3)SONSÖZ.....175-179

Kapaktaki eski yazıların latin harfleri ile yazılmış metni:

Daire içerisinde tuğra yazısı:

YA HAZRETİ ŞEYH SEYYİD ABDÜLKADİR GEYLÂNÎ

Tuğranın sağında: **Kuddîse Sırrehül Âlî**

Tuğranın solunda imza: **Ketebehü Nazif**

Tuğranın sağ altındaki tarih: **1327**

Daire etrafındaki rubai:

***"Kutbu aktabı zaman seyyidi sâlârı ümem
Şehi Şahanı cihan Hazreti Gavsül Azam
Şerefi rütbesi gör ol mehi vâlâi güherin
Kademeyninde olup cümle velî gerdendam***

ÖNSÖZ

B i s m i l l a h i r R a h m a n i r R a h i m

Biz insanlara Sevgili Efendimiz Hz.Muhammedi ve O'nun ümmetinin en hayırlılarından Hz.Pir Abdülkadir Geylani'yi daha nice ilahi rehberleri lutfu ile göndermiş olan ve kendi nurlu yolunda yürümeyi nasip eden Cenabı Hakk, Feyyazı Mutlak, Rabbi Rahim Hazretlerine layık olduğu ve kendine hamd eylediği vechiyle hamd ve şükürlerimizi arz ederiz.

Allah'ımızın, "***ve ma erselnake illa rahmetellil alemin - Biz seni ancak alemlere rahmet olarak resul eyledik,***" şerefine nail ederek, zayıf kulları ilahi hakikat ve hidayet yollarına sevk etmeye kılavuz kıldığı, Hatemen Nebiyyin, Sultanül Enbiya, Hz.Fahri Alem Sevgili Muhammed Mustafa Efendimize, aline, ashabına, evladına, ezvacına ve O'nun ilahi nurlu yolundan yürüyerek, selamet bulmuş gönüllere salat ve selam ederiz.

Sevgili Efendimizden altı asır sonra bizzat Efendimiz tarafından işaret edilmiş ve insanları doğru yola sevk ile vazifeli olarak bu ilahi yolda zuhur etmiş, nesebi ana ve baba tarafından Efendimize intikal eden, insanları dalaletten alarak, saadete kavuşturmayı hedef edinmiş, evliyai kiramın reisi, Kutbül Arifin, Gavsül Vasılın, Bazül Eşheb, ahlak ve fazilet numunesi Hz. Sultan Abdülkadir Geylani'ye de salat ve selam olsun.

Allah'ımızın yüce ilahi varlığına layıkı veçhiyle hamd ü sena etmemizin mümkün olmadığı gibi iki cihan serveri Sevgili Efendimiz ve O'nun evladı hakikisi olan Sevgili Pirimiz için medhiye yazmak da mümkün değildir. Zira onları medhetmeye güç yetmez.

Hz.Pir Abdülkadir Geylani hakkında pek çok kitap yazılmıştır. Biz bu kitapta onun insanlara nurlu ufuklar açan ilmi, bilgisi ve manevi feyizleri ile yol gösteren kişiliğine dair kısa ve özlü bir bilgi vererek. Allah'ımızın Hz.Pirimize lütfetmiş olduğu "**Risaleti Gavsıyye**" adlı eserini aslına sadık kalarak tercüme etmeye ve ondan anladığımız manayı insanlara aktarmaya gayret ettik.

Hz.Pir Abdülkadir Geylaninin manevi yolda pek çok eserleri vardır. Bütün bu eserlerinde yazmış olduğu hakikatler Hz.Peygamberimizde zuhur eden ilahi hakikatleri açmaya matuftur. Allah'ımız Hz.Pirimizden bu hususiyetleri hakikat ve şeriat ile açmış olduğundan kendisi hakkında menfi bir söz söylenememiştir.

Pirimizin kitapları pekçok olmasına rağmen, "**Risaleti Gavsıyye**" bunlar arasında özellikli bir konuma sahiptir. Zira bu eserde kendisinin ilahi kemalatı ile ilgili Allah'ımız tarafından tebşir edilen makam ve hususiyetleri açılarak anlatılmıştır.

Risaleti Gavsıyyede son derece şümüllü bir lisan kullanılmıştır. Allah'ımızın Hz.Pirimize lütfetmiş olduğu

ilahi kelimelerde hem manevi yaşam ve makamlar, hem dünyevi yaşam, hem de bütün bunların üzerinde Allah'ımızın bunlara bakış tarzını gösteren bir ifade vardır.

Allah'ımızın Risaleti Gavsîyyede Hz.Pirimize vermiş olduğu hususiyetle indirmiş olduğu ilahi kelimeler aynı zamanda insanın tekamülü için bir tertip vazetmektedir. Bütün eserlerinin adeta bir özeti olan ve kendisinin ilahi makamlarını anlatan bu kitabı Türkçeye çevirmekle Hz.Pirimizin daha iyi anlaşılabilceğini düşündük.

Tabiidir ki bu kitaptaki açılmalar, bizim anladığımızı göre ifade edilmiştir. Risaleti Gavsîyyeyi bir tek anlayış ile değerlendirmek mümkün değildir. İlahi kelam olması hasebiyle, manası namütenahi olduğundan asırlar boyunca okunan bu eser her okuyanın makam ve anlayışına göre müteaddit defalar ve çeşitli şekillerde tefsir ve idrak edilmiştir.

Bugün açılan "**Hatmül Velayet**" ile "**lillahil Vahidil Kahhar**" sırrı da anlatılmaya gayret edilmiştir. Allah'ımızın sırlarında namütenahi iniş ve çıkışlar vardır. Allah ilahi sırlarını açarak, kendini izah etmiştir.

Bir hadisi şerifte, Sevgili Efendimiz, "**Sizler ölmekçe Hakk'ı göremezsiniz**" buyurmuştur.

Bunun manası dünyevi düşünceler ve beşer hali ile Hakk'ı görmeyi mümkün olamayacağıdır.

Hz.Pirimizin dünyevi, cismani hali kendisini bu zaviyeden görenlere bir perdedir. Lakin uhrevi hali idrak edildiğinde akıllara durgunluk verecek sırların mebdei olduğu görülür.

Ancak kendisi de Hz.Pirimiz gibi "Sebül Mesani" sırrından gelen Kadiri Tarikinin 4. Piri Sanisi Hz.Ahmet Süreyya Emin Beyefendi bu noktaya işareten, "**Ben kendime "Rabbim" demiş olsam ne olurmuş,"**" buyurmaktadır.

Eğer bu güzellikleri anlatma ve bu kıymetli eserin hususiyetlerini aktarabilmeyi bir nebze başarabilmiş isek, kendimizi mutlu sayarız.

Eğer istemeyerek bir hata yapmış ve yanlış anlamaya mahal vermiş isek, bağışlanmayı dileriz.

Hüvettevfikür Refik
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD
İstanbul 1985

HZ. PİR ABDÜLKADİR GEYLANI'NİN HAYAT-I MECAZİLERİ

B i s m i l l a h i r R a h m a n i r R a h i m

Hz.Pirimiz Taberistan ile İran arasında Hazar Denizi ve Sarp dağlarla çevrili son derece yeşil ve münbit bir bölge olan Gilan (Geylan, Cilan) bölgesinde bulunan Nif kasabasında dünyayı teşrif etmiştir.

Babası, Ebu Salih Abdullah bin Cengidost'tur. Kendisine kısaca "**Musa Cengidost**" da denir. Cengidost Farsçada, hayırsever manasına gelir.

Annesi Abdullaheş Semainin kızı Fatımanm kerimesi Ümmül Hayr Hanımefendidir.

Hz.Pir Abdülkadir Geylani Hicri 470 (Miladi 1077) yılında Ramazanın ilk gecesi dünyaya gelmiştir.

560 Hicri senesinde Hz.Pirimizde kulunç ağrısı zuhur etmiş, irtihallerinden 7 gün önce "**Sefere hazır ol,**" beyanı ilahisi sadır olmuş ve 561 yılının Rebîül ahir ayının 9. gecesinde yatsı vaktinden sonra Alemler Beka'yı teşrif buyurmuşlardır.

Dünyaya gelişi olan 470 senesi, ebcet hesabı ile "**Aşk**" kelimesine, hayatı mecazisinin dünyevi süresi olan 91 yıl, "**Kemal**" kelimesine, Hakk'a yürüdüğü 561 yılı ise, "**Kemali Aşk**" terkibine tekabül etmektedir.

Bu husus Hz.Pirimizde "**aşkın**" mana olarak mukabili olan "**Vedud**" isminin ve bu isimle birlikte "**kemali aştan**" bir diğer deyişle "**Hatmül Velayet**" sırrının da zuhur bulmuş olduğunun bir ifadesidir.

Bundan dolayı kendisi hakkında "**Aşk ile geldi Kemali Aşk ile Hakk'a yürüdü,**" denmiştir.

İsmi "**Ebu Muhammed Abdülkadir**"dir. Gilan bölgesinde olması hasabiyle bir lakabı da "**Geylanî**" olmuştur. Bunun dışında da pekçok lakabları olduğu halde bunlardan en çok bilinenleri,

"Muhyiddin,"
"Bazül Eşheb,"
"Sultanül Arifin,"
"Gavsül Azam,"
"Gavsullah," tır.

Hz.Pirimizin nesebi hem ana, hem de baba tarafından Sevgili Efendimize bağlanır. Bu bakımdan onun nesebine "**Silseletül Zeheb - Altın zincir**" ve "**Hase-nel Hüseyini**" isimleri de verilmiştir.

Doğduğu zaman Ramazan ayı boyunca gündüzleri annesini emmemiştir. Daha pekçok harikuladelikleri yanında, çocukluğu sırasında Nif ahalisinin annesine, çocuğun yiyip yemediğini sorarak, Ramazanın gelişini ve çıkışını öğrendikleri söylenmiştir.

Hayatı Mecazisinin bir döneminde, bütün peygamberlerin ve Peygamberimizin de yapmış olduğu gibi çobanlık da yapmıştır. Esasen çobanlık, manevi hususiyetleri olan bir meslektir. Zira "**Sizler ailelerinizin çobanlarısınız,**" buyrulmuştur.

Gençliğinde tarla sürdüğu bir sırada, güttüğu hayvanların kendisine, "**Ey Abdülkadir, sen bu iř için yaratılmadın,**" dediklerini işitince annesine gelerek, durumu anlatmış ve Bağdat'a ilim tahsiline gitmek için müsaadesini istemiştir ve 18 yaşında ilim tahsili için Bağdat'a gitmiştir.

Aylarca susuzluk çekmekte olan Bağdata, Hz.Pirin gelişi ile birlikte sağanak yağmurlar gelir. Uzun zamandır suya hasret olan toprak suya, insanlar da rahmeti ilahiyeye'ye kavuşurlar. Hatta gittiği dergahın şeyhi Ebu Said el Mübarek Hazretleri yağmura rağmen müridlerine, bir manevi gönlün geleceğini, o bakımdan kapıyı açık tutmalarını ikaz eder.

Bağdat'ta birçok ilim adamından Kur'an, fıkıh, ha-

dis, edebiyat ilimlerini tahsil eden Hz.Abdülkadir Geylani her bakımdan en iyi şekilde yetişir.

Böylelikle İslam, insan kalblerini diriltecek olan bir tebliğcisine 6. asır başında kavuşmuş olur.

Kesin olmamakla birlikte, Bağdatta yapılan araştırmalarda Hz.Pirimizin eğitimi ile ilgili çalışmalarını 8 sene gibi gayet kısa bir zamanda ikmal ettiği söylenir.

Hz.Pir bu sıkı eğitimi müteakip Allah'ımızın Hz.Pirimizde tatbik etmiş olduğu hususi yetişmenin bir parçası olarak 25 yıl süresince uzlette bulunmuş zaman zaman Bağdat'tan uzaklaşmış ve insanlar ile pek fazla görüşmemiştir. Bu hal 521 yılma kadar sürmüş ve bundan sonra Bağdata dönerek sohbet ve irşadlarına başlamıştır.

Bu ilahi eğitim döneminde Şeyhi Ebul Dabbas Hazretlerinin kızı ile evlendiği, bir oğlu olduğu ve onunla Hacca gittiği söylenir.

Hz. Sultanımız orta boylu, zayıf bünyeli, geniş göğüslü, uzun siyah sakallı, çatık kaşlı, hafif (bazen de gür) sesli, ilimde ve vefakarlıkta emsali bulunmayan bir veli idi.

Gayet az konuşur, çok sükût ederdi. Konuştuğu zaman, son derece ilgi çekici hatıralarını belîğ bir lisan ile anlatırdı.

Kapısını çalan herkesi, zengin fakir ayırdetmeden, kabul eder, geri çevirmezdi. Cuma günleri dışında evinden çıkmaz, Cuma günleri ise dergaha ve camiye çıkar-
dı.

Hz.Pirimizin Bağdatta insanları irşadettiği ve ilahi kemalatını lütfettiği dergahı ve külliyesi elan Bağdatın güneyinde Babüş Şeyh mahallesindedir. Selçuklu zamanından günümüze kadar bu külliye büyük bir ilgi görmüştür.

Geylani manzumesi merkezi türbe olan ve oradan gelişen bir külliyyeden müteşekkildir. En fazla Osmanlı zamanında restorasyon ve tamir gördüğünden Osmanlı mimarisi hüviyetindedir.

Külliyenin ilk binası Hanbeli fıkıh alimi Ebu Said el Mübarek bin Ali el Muharremi tarafından yaptırılmış olan medresedir. Ebu Said el Mübarekin vefatından sonra Hz. Abdülkadir Geylani hocasının yaptırmış olduğu medreseyi geliştirerek, bir tekke ilave etmiştir.

Hz.Pirimiz Hakk'a yürüdüğünde medrese hücrelerinden birine defnedilmiş ve üzerine bir türbe inşa edilmiştir.

1508 yılında Safevilerin Bağdatı istila etmesi sırasında başka ehli sünnet türbeleri gibi Hz.Pirin türbesi de hasar görmüştür.

Kanununin Irakeyn seferinde türbe tamir ve ihya edilerek Mimar Sinan tarafından Cami, medrese ve imaretten oluşan bir külliye inşa edilmiştir.

Bu külliye daha sonra,

1574'de Bağdat Valisi Elvanzade Ali Paşa

1638'de Sultan Murat

1674'te Hüseyin Paşa

1708'de 3. Ahmet

1861'de Sultan Abdülaziz

1904'te Sultan Abülhamid tarafından restore edilmiştir.

Külliyenin etrafı yüksek duvarlarla çevrili olup 38×65 ebadında türbe ve caminin etrafında (U) şeklinde çifte revak bir avlu ve avlunun etrafında yer alan medrese, tekke ve imaret yapılarından oluşmakta olup, avlunun ortasında namazgah yer almaktadır.

Türbe külliyenin çekirdeğini teşkil eder. Türbeye 3 yönden 4 kapı ile girilir. Ana giriş eyvan şeklinde olup, iki yanında yükseltilmiş 2 oda yer almaktadır. Esas türbe makamı kare şeklinde olup, üzeri kubbe ile örtülüdür.

Sandukanın tamamı gümüşten olup, üzerinde ayet, kitabe ve geometrik yıldız ve bitki süslemeleri olan bir Osmanlı eseridir. Türbenin kasmağı harim duvarı üzerine yüksekçe oturtulmuş üzerine ise soğan karınlı bir

kubbe konmuştur. Bu kubbe firuze ve sarı renklerin hakim olduğu bitki motifleri ve halı desenli çiniler ile süslenmiş kalın bir kitabe kuşağı ile kaplanmıştır.

Ebu Said el Mübarekin yaptırmış olduğu medrese hakkında bugün hiçbir şey bilinmemektedir. Ancak külliye'nin bugünkü camii Iraktaki bütün camilerden farklı olup, en geniş kubbeye sahip Irak Camiidir ve Irakta tek örnektir.

MUKADDİME

B i s m i l l a h i r R a h m a n i r R a h i m

Hz.Abdülkadir Geylani Sultanımızın maneviyat içinde bir hususiyeti vardır. Sevgili Peygamberimiz ilahi ahlakı ve dini ikmal için gönderilmiştir. İnsanların hasletleri arasında her yeni şeye itiraz olduğundan, İslamın insan gönüllerinde yerleşebilmesi için zamana ihtiyaç vardı.

Peygamberimizden sonra Hulefai Raşidin ve Oniki İmam İslamın ana kaidesinden şaşmadan, saltanata dönüşmeden Efendimizin anlattığı şekilde yürümesini sağlamaya çalıştılar. Hem Hulefai Raşidin, hem Oniki İmam İslama çok büyük hizmetler etmiş ve bu yolda büyük gayretler sarfetmişlerdir.

Efendimizden sonra Şeriatı Muhammediye Oniki İmam ile yürümüş ise de, devlet yetkisini ellerinde tutanlar Muaviyenin ayrılıklara sebep teşkil eden uydurmalarını tercih etmişler ve imamlar aleyhine bu fikirleri kullanarak, dini ifsad etmişlerdir.

Sevgili Efendimiz İslamı bizlere bildirdiği zaman İslamın hususi manevi terakkileri ile ilgili olan özelliklerini de bildirmiştir. O güne kadar İslamın şeriatını yerleştirmek ile ilgili çalışmalar yapıldığından bu hususiyet ile ilgili çalışmalar ikinci planda kalır gibi olmuştur.

İslam şeriat olarak oturduktan sonra Allah'ımız İslamın manevi yönlerinin açılması ve velayet hususiyetlerinin açıklanması için Hz.Piri göndermiştir.

O'nun zuhuru ile o güne kadar çeşitli mezheplerin ortaya çıkması neticesinde karmakarışık olan şeriat anlayışı doğrulmuş ve Muhammedi yolun hakikati ile birleşerek sarılmaz bir ilim ve hidayet kaynağı halinde yeniden ortaya çıkmıştır. Onun için kendisine dini ihya eden manasına gelen "**Muhyiddin**" lakabı verilmiştir.

Hz.Peygamberimizin Selmanı Farisî Hazretlerine, "**Ey Selman sizin taraflarda bir zat zuhur edecektir. İman Ülker (Süreyya) yıldızında dahi olsa o eli ile alacak ve insanlara verecektir,**" buyurduğu hadisi Şerif meşhurdur.

Efendimiz bu hadiste sırrı tarikatı, el tutma ve seyri sülük yollarını da açmıştır. Bu durum ilahi bir tertip ve programı işaret etmektedir.

Gelmiş geçmiş peygamberan ilahi bir nizam ve programın devamlılığı içinde görünmüşlerdir. Allah'ımız her yeni peygamberin zuhurunda daha ileri ilim ve bilgi ikramında bulunmuştur. Ancak kitap verdiği Peygamberlere verdiği bir özellik ile onlarda şeriat hükümlerini yazılı olarak bildirmiştir.

Peygamberlerde olduğu gibi Allah'ımız evliyasında

da bu ilahi tatbikatı yapmış ve o evliyanın peygamberlerin varisleri olduğunu bildirmiştir. Sevgili Efendimiz bu sırra işaretten "**El ulemai veresetül enbiya,**" buyurmuştur.

Bütün peygamberan ve evliya Allah'ımızın ilahi programı dahilinde icraatta bulunmuşlar, insanlara Allah'ı doğru olarak bildirip anlatmışlardır.

Allah'ımızın Hz.Âdem'de açmış olduğu "**kemalat**" isimleri vardır. Hz.Âdem'den Sevgili Efendimize kadar nübüvvete ait olan kemalat isimleri peygamberler ile açılmıştır.

Peygamberimiz ile "**Hatemen Nebiyyin,**" noktası zuhur bulmuş ve Allah'ımız arzu ettiği ilahi kemalat isimlerini Hatemen Nebiyyin'den sonra zuhur edecek olan İslam Evliyasında açmıştır.

Rabbimizin her velisi için arzu etmiş olduğu ilahi kemalat isimleri, o velide zuhur eder. Bu isimler Rabbimizin lutfu ile evvela Deryayı Nuru Muhammed'de doğar ve zuhur ederler.

Onun için Efendimiz hem "**Hatemen Nebiyyin**" hem "**Hatmül Veli**"dir. İnkılabı Kebir'in yaklaşmış olduğu zamanda ise, bu ilahi kemalat isimleri Hatmül Velayet ile hatme erer.

Hz.Pirimizin Hilafetullah'a mazhariyeti icabı Allah'ımızın hususi esması kendilerinde zuhur bulmuştur.

"Menakıbı Tacül Evliya ve Burhanül Asfiya" adlı eserde, Allah'ımızın 99 Esmâ Hüsna'sının pek çoğunun "**Kutbül Aktabı**" ifade ettiği ve bunun zahir manasının "Gavsül Azam"dan başka bir kutup yoktur," demek olduğu ifade edilerek, Hz.Gavsül Azam'm esması şöylece sıralanmıştır:

*Seyyid, Müeyyid, Kerim, Azim, Şerif, Zarif,
İmam, Hemam, Salik, Nasik, Mümin, Mufin,
Münim, Muksim, Tayyib, Tabib, Mutayyib,
Cevat, Münkat, Kaim, Saim, Abid, Zahid,
Sacid, Vacid, Taki, Naki, Kamil, Lazil,
Zeki, Saki, Cemil, Celil, Maz, Münas,
Said, Reşid, Sahi, Vaki, Vafi, Parisa,
Nakib, Necib, Hazi, Haşu, Sahib, Sakib,
Varis, Haris, Vasi, Bariğ,
Faik, Lâik, Rasih, Şamih, Veli,
Tahir, Zahir, Muti, Mimi Lebib, Habib,
Şahid, Raşid, Zait, Kait, Basir,
Muhzib, Delil, Sadık, Hazik,
Sultan, Burhan, Hüsnü, Hüseyini, Alim, Hakim,
Muin, Mübeyyin, Misbah, Miftah, Şakir, Zakir,
Melaz, Meaz, Salih, Nasih, Falih, Vazih,*

Allah'ımızın Efendimizden sonra gelecek olan ve yakınlık vermiş olduğu ilahî gönüllerde bir arzusu vardır.

Bu cümleden olarak Mehdi Resul de, Allah'ımızın kıyamete yakın zuhur edecek olan bir mihenk taşıdır ki Hz.İsanın geleceğinin ve Hz.Mehdinin haber verilmesi önceden belirlenmiş bir programın olduğunu ve bunun bir tesadüf olmadığını göstermektedir.

İlahi nizamın bir programı vardır. İnanmayanlar bil-melidirler ki, manevi program Allah'ımızın bir arzusudur ve hiç aksamadan tatbik olunmakta ve yürümektedir.

Nitekim Efendimizden sonra insanlara kemalat ve bilgi, Şahı Velayet Hz.Ali ile sunulmuştur. Hz.Ali Efendimiz bu yolla hakikate erilip güzellik kazanılacağını ve kendisinin Şahı Velayet olduğuna dair sırları da aynı ilahi program dahilinde bildirilmiştir.

Hz.Ali'den zuhur eden kemalat sahibi veliler ve Reis' ül Mürşidin olanlar da ilahi vazifelerini yapmışlardır. Sevgili Pirimiz elbette bu ilahi programda mühim bir yere sahiptir.

Hz.Pirimiz Sevgili Efendimizin evladı hakikisi olarak hem Efendimizin vücut kitabı olan Kur'anın zahiri şeriatini hem de Kur'anın batını olan Sevgili Efendimizin sünneti seniyyesi ile yürüyüş ve yaşayış tarzını birleştirerek, dini İslamı yeniden ihya etmeye memur bir mürseldir.

O İslama son derece büyük hizmetler etmiş ve ilahi vazifesini hakkıyla ikmal etmiş bir veliyullahtır. Allah ondan gani gani razı olsun. Amin.

Onu hasseten Efendimiz bildirmiş ve dikkat edilirse imana dair olarak zikretmiştir. Demek ki gelecekte İslamda yanlış yorum ve anlatımların meydana geleceğini ve bu durumun da Hz.Pirimizin eli ve makamı velayette zuhur edecek evliyası ile düzeltileceğini bildirmiştir.

Peygamberler içinde nasıl nebiler ve resuller var ise, Hz.Pirimiz de evliya arasında hususi olarak seçilmiş ve ilahi ilim ve bilgi ile teşhiz edilmiş ve devir açmış bir velidir.

O'nun açtığı bu çığır İslama yeni bir veche vermiş tarikatler fiiliyata geçmiş ve bundan sonra öylece yürümüştür.

Manevi yol Hz.Pirimiz ile kurumlaşmıştır. Bu ilahi vazife kendisine Rabbimiz tarafından lütfedilmiş ve Efendimiz de kendisini desteklemiştir. Onun açtığı bu çığır bu güne kadar devam etmiş ve edecektir.

Hz.Pir dini İslamın ruhi ve ilahi özelliklerini izah ederek insan faktörünün özelliğini açıp anlatmış ve Hz.Muhammed'in şeriatım fevkalade güzel tatbik etmiştir. Bu hakikatler "**Sebül Mesani**"de zuhur etmiştir.

Rabbimiz Hz.Pirimiz ile İslamm velayet hususiyetlerini ve manevi inceliklerini açarak anlatmıştır. Bunun için evliya, "**duyan gelsin bana,**" buyurmuştur.

Hz.Pirimiz, "**Ben sizler üzerine gönderilmiş bir terbiyeciyim,**" buyurmuştur.

Efendimizin, "**Ben güzel ahlakı ikmal için gönderil-dim,**" beyanında ve bütün evliyai kiramda olduğu gibi Hz. Pirimiz de ilahi ahlakı öğretmek için gayret göstermiştir.

Hz.Pirin ilahi vazife içindeki rolü çok mühimdir. O insanların ilahi ahlakla muttasıf olmasını sağlayarak Hakka dönmelerine imkan veren bir eğitimin tatbikatını yapmıştır. Bu Allah'ımızın Hz.Pirimiz ile de insanlara yapmış olduğu bir ikramı ilahiyedir.

Hz.Pir Abdülkadir Geylani, "**Ben bütün evliyanın varacağı en son noktaya kadar gittim. Sonra Rabbim bana bir pencere açtı ve namütenahi seyrettim,**" buyurmuştur.

Rabbim Hz.Pir Abdülkadir'in "**pencere açıldı ve namütenahi seyrettim,**" ilahi beyanını açarak şöyle buyurdu:

Hz.Pir, o pencerenin kendisidir. O pencerenin ilahi aleme kendisinden kendisine dönük olan vechesi ba-

zül eşhebdir. Birçok alemde olduğu gibi kesret alemine dönük olan vechesi de Gavsül Azam'dır. Esfele safilin olan bu alemde de bu isim ile icradadır.

O pencerenin kesret alemine bakışındaki tatbikatta Allah "**Gavsül Azam**" ismi ile fiili icrasını tatbik ediyor, ki bu vechesi velayeti kiram ve peygamberan tarafından müşahade edildiği için o noktayı tasdik ve teyid ederler.

Diğer vechesi ise, Allah'a baktığı için namütenahidir. Allah'ı tam anlamı ile bilip anlamak mümkün olmadığı için "**Bazül Eşheb**" ismi ile o noktanın sonsuz ve namütenahi olduğu ifade edilmek istenmiştir.

"**Bazül Eşheb**" "**Allah'ın doğanı**" manasına gelir. "**El Baz**" Farsça asıllı bir kelime olup, "**Doğan kuşu**" manasına geldiği gibi aynı zamanda avcılarının keklik avlamak için kafeste götürdükleri kekliğe de verilen isimdir.

Mürşidi Kamil, "**ledün**" ilminin aşıklarını avlamak için vazifeli mecazi manada bir kuş gibidir. Bu bakımdan "**Bazül Eşheb**" deyimini bu ilahi yolda olanlar için zarif bir örnek ve bir nüktedir. Bu deyim aynı zamanda manevi ilahi yolda, ilahi terakkinin Hz.Pir'in yolunda uçarak ve yüksek bir hızla zuhur ettiğinin bir ifadesidir.

Bununla ilgili olarak bazı manevi gönüllerde;

"Ene Bazül Eşheb Ell Hacc H. V."

"Ene Bazül Meşreb Ell Hacc H. V." zuhuratları olmuştur.

İşte bu hakikat içinde olan velinin hali tam idrake sığmadığı için, onun kâdemi tekmil evliyanın başı üzerindedir. Bütün evliya bunu tasdik etmiştir. Bu sır Hatmül Velayet sırrı ile de açılmaktadır.

Allah'ımızın Hz.Pirimizde açmış olduğu sırlardan bazıları insanlar tarafından Allah'ımızın o insanlardaki arzusu kadar anlaşılmıştır. **"Böyle bir ilahi noktaya herkes teslim olsa gerektir."**

Hz.Abdülkadir Geylani'deki sırları insanlar kendi makamlarına göre anlamışlardır. Aynı sırlar Hatmül Velayette de vardır ve bu gün o noktadan açılmaktadır.

Hatmül Velayetteki hususlardan biri de Velayeti İlahiye sırlarıdır. O âlemlerde mevcut velayet sırlarını, açtığı halde Velayeti İlahiye sırlarını henüz açmamış ve idrake getirmemiştir. Bu bakımdan o zat hakkında "bakir" beyanı zuhur etmiştir.

Yıllar sonra Hz.Bahaeddin zuhur etmiş, ilahi makamlarda bir noktaya kadar gelmiş ve kendisinde daha ileri geçme arzusu zuhur etmişti. Hangi zata gitmiş ise, derdine derman olamamıştı.

Çöllerde yalnız ve mahzun dolaşırken, Hızır (AS) zuhur ederek, "**Ya Bahaeddin, Bağdatta Şeyh Abdülkadir Geylani'ye git. Ondan istimdad et. Ancak O sana yardım edebilir,**" buyurur.

Hz.Bahaeddin Bağdad'a varır. Hz.Sultanımızın makamında aşk ile şöyle terennüm eder:

***Padişahı her dü alem Şah Abdülkadirest
Serveri evladı Âdem Şah Abdülkadirest
Afitabı mahitabı arşı kürsiyyi kalem
Nurukalbest nuru azam Şah Abdülkadirest***

**Her iki alemin sultanı Şah Abdülkadirdir.
Evladı Âdemin hakanı Şah Abdülkadirdir.
Arşın, Kürsinin, Kalemin Ayı, hem Güneşi
En büyük nurdan bir kalb nuru Şah
Abdülkadir'dir.**

Bunun üzerine Hz.Pirimiz ruh ve vücud beraber zuhur ederek şöyle buyurur:

"Ya Bahaeddin, kalbini (bendini) bana öyle nakşet ki, sana nakşibend (kalb bağlayan) desinler."

Bundan sonra Hz.Bahaeddin Şah Bahaeddini Nakşibend olmuştur ve ilahi feyz dağıtmıştır.

Büyük Türk şairi Nabî, Hz.Abdülkadir Geylani hakkında, "**Cem'i kutbiyyet, gavsıyyet ve ferdiyyet ile se(üç) sütun üzre durur barigehi rif ati şeyh**" der.

Yani Hz.Abdülkadir'in yüksek huzur makamı (izni ile görülecek görüşme yeri) "**Kutbiyyet**", "**Gavsıyyet**" ve "**Ferdiyyet**" denilen üç sütun üzere kurulmuştur.

Kutup, eşyada,
Gavs, kalblerde,
Ferdiyyet, hem eşyada, hem kalblerde (Hakk arzusu kadar) tasarruf eder.

Hz.Abdülkadir Geylani şöyle buyurur:

***Berr u bahr içre müridim etse figan bir an
Ederim düşmanının nakdi vücudun itlaf
Ererim tiri kaza gibi vücudu hasne
İntikamım kılıcım men edemez bend u gılağ***

"Karada ve denizde bir müridim figan etse ve benden imdad istese, kaza oku gibi o an düşmanın vücudu üzerine atılır ve öldürürüm. İntikamım kılıcı ne bağlanır ve ne kılıfa sokulur."

Derviş Yunus Hz.Pir Abdülkadir Geylani için şöyle terennüm etmektedir:

**Seyyah olup Őu alemi ararsan
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz
Ceddi Muhammed'dir eğer sorarsan
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz**

**Günü gelir derviŐleri dirilir
Ayetiyle ihyaları sorulur
Kudretinden ksmetleri verilir
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz**

**Hakk Teala yeri göğü dzeli
HoŐ nazar eylemiŐ ona ezeli
Evliyalar serçeŐmesi güzeli
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz**

**Benim Őeyhim beni Hakk'a götürür
Nice mŐkllerim anda bitrr
Muhammed'in sancağım götürür
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz**

**Giderler gazaya çalarlar satır
Daima yaparlar hoŐ gönül hatır
Bağdatta türbesi nur olmuş yatır
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz**

**Cümle evladına yeşil yaraŐır
AŞkı gelir bu canıma dolaŐır
Ona derviş olan Hakk'a ulaŐır
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz**

**Dervif Yunus biz çekelim zahmeti
Üstümüzde hazır ola himmeti
Oğlum demiş ona Resul Hazreti
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz.**

Bizler de bu manevi yolu aynen tasdik ediyoruz. Mürşid dervifleri daima kontrol eder, selamete getirmeye çalışır. Onun için bugün selametteyiz. Bu ilahi Kadiri yolunda güzellik kazanılacaktır.

Sevgili Pirimiz, tasavvuf hakkında, oğlu Hz.Abdürrezzakül Irakî'ye yazmış olduğu vasiyetinde şöyle buyurmaktadır: "**Ey oğul, tasavvuf kaal işi olmayıp, hal işidir, iyi ahlak numunesidir. Ey oğul, tasavvuf sekiz kısma ayrılmıştır.**

- 1. Seha**
- 2. Rıza**
- 3. Sabır**
- 4. İşaret**
- 5. Gurbet**
- 6. Sof giymek**
- 7. Seyahat**
- 8. Fakr**

- Sehavet:** İbrahim (AS)'ın mazharıdır.
Rıza: İshak (AS)'ın şiarıdır.
Sabır: Eyyüb (AS)'a mahsustur.
İşaret: Zekeriyya (AS)'nın mazharıdır
Gurbet: Yusuf (AS)'ın şiarıdır.
Sof giymek: Yahya (AS)'ın mazhariyetindedir.
Seyahat'a: gelince Hz.İsa bununla mütehallidir.
Fakr: Benim ceddim (SAV)'de bulunurdu."

Sevgili Pirimizden sonra oğlu ve manevi evladı olan Abdürrezakül Iraki Hazretlerinden yürüyen kol Kadiriye'nin 3. Piri Sanisi Ziyaeddin Abdurrahman Halis Talabani Hazretlerine kadar gelmiştir.

Talabani hazretlerinden itibaren Halisiye kolu adıyla yürümüştür. Talabani Hazretlerinden bir kol daha gelmiştir ama sır kolu Bekrül Cezbi Hazretlerinden yürümüş, Bekr'ül Cezbi hazretlerinden de Ahmet Süreyya Emin Beyefendi Hazretleri almıştır.

Bu kol pek bilinmediğinden birçokları Dördüncü Piri Saninin farkında değildir. Halisiye kolu sırda olan bir koldur ve biz bu koldan gelmekteyiz.

Hz.Süreyya'nın halifesi olan Hüsnü Bey Hazretleri
bir nefesinde,

***Cem oldu aşıkları
Pirim Abdülkadir'in
Yolunda sadıkları
Pirim Abdülkadir 'in***

***Elim verdim eline
Kurban oldum diline
Canım feda yoluna
Pirim Abdülkadir'in***

***Sana derim ey kişi
Çıkar dilden teşvişi
Oda yanmaz dervişi
Pirim Abdülkadir'in***

***Arısının balıyım
Bahçesinin gülüyüm
Bağının bülbülüyüm
Pirim Abdülkadir'in***

***Hak katında uludur
İki cihan doludur
Halisiye koludur
Pirim Abdülkadir'in*** buyurmaktadır.

Allah, "**bildiğın isimlerimle bana dua et, sana bilmediğın isimlerimi açayım, yakın olarak tenezzül edeyim, bilmediğın isimlerle dua edersen yine aynı tatbikatı yaparım,**" buyuruyor.

O yüzden "**Yarabbi bildiğım ve bilmediğım isimlerinle sana iltica ediyorum,**" demek makbul olur.

"**Lillahil vahidil kahhar**" isminde bütün isimler mahviyyettedirler, onun için Allah'ımız o büyük günde, "getirin bütün isimleri," diye buyurduğunda, bütün isimlerinin tecelliyatı kendisinde topladığından, getirilecek bir isim kalmaz. Allah'ımız bu suali sadece açıldığı velayet noktasına tevcih buyurmaz, zira bu tatbikatını zaten onda yapmıştır.

Geçenlerde bir dua zuhur etmişti, bunu müteakip "**Ene Abdülkadir Geylani bizlere ve manevi evlatlara yaptırın dua makbulum oldu,**" buyurdu.

Tevazu ile tevbe ve istiğfar ettiğimde devam etti, "**Yaptığın dua Hatmül Velayet noktasındadır. O dua içindeki kemalat ile bütün dervişanım aynı kemalat noktasına ulaştı,**" buyurdu.

Hatmül Velayet'le bütün makamların hususiyetinin zat olduğu bilinip tasdik edilmiştir.

Allah'ımızın bu makamlarda (ulvi ve süfli) sıfat ve zat isimlerini zikretmesi bir bakıma "**lillahil vahidil kahhar**" sırrının tatbikatta olması demektir.

Evliya insanlara daima ilahi hakikatleri ulvi ve süfli, hayır ve şerrin bir olduğunu bildirdikleri ve tevhidi anlattıkları halde insanlar Hakk'tan şerri tenzih etmektedirler. Bu hal sevgiden ileri gelmektedir.

Ancak şer denilen şey daimi değildir. Hayrı bilmek içindir. O halde ulvi ve süfli vücudda birlik vardır. Onun için de Muhyiddini Arabiye itiraz etmişlerdir. Ancak bugün herşeyin zıddı ile bilinmesi ilmen de görülmektedir ve tam tevhid vardır.

Hz.Pirimiz Vahdeti Vücudu da izah etmiş ve anlatmıştır. Bu nokta Hz.Muhyiddini Arabide zuhur etmiştir. Bu husus Hz.Muhyiddini Arabide, "**Herşey Allah'tır,**" diye zuhur etmiş.

Hz.Pirimiz ise, aynı hususu, "**Allah, 'herşey benim' buyurdu,**" diyerek ifade eylemişlerdir.

Allah'ımız kulunda "**Abd**" ismini "**Kadir**" ismi ile yaratmış ve "**Allah**" ismi ile ilahi hakikatini açmıştır.

Vahdeti Vücut, maddenin, mananın, işlerin birliği, uluhiyettir.

Hz.Pirimize kadar gelmiş olanlar Efendimizin şeriatını tam tatbik ederek, güzellik kazanmışlardır. Ancak Hz. Pirimizin zamanına gelinceye kadar, insanların Allah'ımızın şeriatini kendilerine uydurmak için icat ettikleri bir yığın mezhepler ortaya çıkmıştır.

Hz.Pirimiz İslamın manevi yoldan hakikatine ermeleri için insanları velayet makamı ile çekmiştir. Tarikatlar bu ilahi ilmi öğretmek için kurulmuş olan ilahi okullardır. Bu okulların temelinde Hz.Abdülkadir Geylaninin büyük katkısı vardır. İmam Caferi Sadık da, ceddi Hz.Muhammedin şeriatının doğru öğrenilmesi için kendi evini okul haline getirmiştir.

Hz.Pirimiz maneviyatı, velayet yönünden anlatmıştır. Onun için "**Gavsül Azamül Muazzam**"dır.

Diğer tarikatlar da pirlere kurdukları ilahi okullardır. Bu bakımdan hepsi Hz.Abdülkadir Geylani Efendimizden feyz almışlardır. Allah'ımız bu ilahi okul hususiyetini Hz.Pirimiz ile açmıştır.

Hz.Pir bu okulun kurucusu ve Allah'ımızın bu hikmeti ilahiyesinin insanlar arasında yayılmasına sebep teşkil eden ilahi gönül sahibidir.

Bu ilahi okulun tertibi icabı şeyh ve derviş, baba evlat gibi en yakındırlar. Nasıl baba ile evlat arasında

veraset var ise, şeyhin yetiştirdiği evlatlar da onun ilmen varisleridir (maneviyatta "**babalık**" sırrı).

Allah'ımız Sevgili Pirimize, "**Evladım Abdülkadır,**" demekle bu ilahi yolu açmış, "**Bendeki ilmin varisidir,**" buyurarak bu ilahi okulun hususiyetlerinden birini açmıştır.

Hz.Pirimiz aynı zamanda nübüvetten de hissement olan bir İslam velisidir. Kendisinde nübüvvet, risalet ve velayet sırları açılmıştır. Bu üç hakikat ve Gavsıyyete dair bilgiler Hz.Pirimiz tarafından açılarak anlatılmıştır.

Risaletin hususiyetlerinden bir tanesi de Allah'ımızın hakikatini insanda açıp bildirmesidir. Bu hakikati bildirdikten sonra Gavsül Azam ismi ile bütün alemlerde Allah'ın arzuyu ilahisinin hükümranlığını görmek mümkün olur.

Bu kitapta Hz.Pirimizin kerametleri ile ilgili konuya değinmedik. Allah'ımızın insanların güzel bir noktaya gelmeleri için Hz.Pirimizden lütfetmiş olduğu namütenahi ikramı ilahiyesinin anlatımı başlıbaşına ve namütenahi bir konudur. Esasen Hz.Pirimizin bizatihi varlığı en büyük keramettir.

En büyük ikramı ilahi, Allah'ımızın kelmasıdır. O bakımdan Allah'ımızın Hz.Pirimize hitabı olan Risaleti Gavsıyye'sinin anlaşılıp idrak edilmesi çok mühimdir.

Bu cümleden olarak Hz. Süreyya Beyefendi'nin aşağıdaki sözleri son derece açıklayıcıdır:

"Canı men, bunu anla ki kudreti tasarruf başka, tasarrufu kudret başkadır.Kudreti tasarruf her evliyaullahta vardır. Feamma tasarrufu kudret Zati Sahibür Rahmana mahsustur. Çünkü bu vücudu mukadesül fehimel azamül muazzam noktai gayni gidermiş olmakla zamanımızda andan gayre henüz mestur ve gayri malum olmuştur."

Hz. Süreyya bir başka hadisinde böyle zuhuratların sayısının 6-7 yi geçmeyeceğini, Hz.Muhammed, Hz.Ali, Hz.Abdülkadir Geylani ve kendisinin bunlardan olduğunu ifade buyurmaktadırlar.

Bu durumda olan bir velinin her hali keramet olduğu için bu kitapta Hz.Pirimizden zuhur eden kerametlerin tadat edilmesi gibi bir gayrete girişilmemesi uygun görülmüştür.

Allah'ımızın Hz.Pirimize hitapları dünyevi makamları ve ilahi terakkiyi işaret etmektedir. Bütün isimler gibi "**Gavs**" ismi de Allah'ımızın isimlerinden bir isimdir.

Rabbimiz Hz.Pirimize bunları Gavsül Azam makamından hitap ederek öğretmiştir. Bu bakımdan Risaleti Gavsiiye'nin başlangıcında "**Gavsül Azam**" makamı, bu beyanların o makama göre okunarak idrak edilmesi ge-

rektiğini ikaz etmektedir. Bu kitap bu şekilde okunur ise, Rabbimizin himmeti ile terakkiye vesile olacaktır.

Bu kitapta Hz.Pirimizin Allah'ımız ile mükalemesi 72 konuşma cümlesinden ibarettir. Bunun bir manası da Efendimizden sonra 72 fırkaya bölündüğü görülmüş olan İslamın her bir fırkasına Allah'ımız tarafından yapılmış olan bir uyarının müşahade edilmesidir. Ancak bu fırkalar içinden "**Fırkai Naciye**" efdaldır. Zira "**Fırkai Naciye**" Efendimizin tam sünnetinde yürüyen ve ilahi hakikate ermiş bir fırkadır.

Allah'ımızın Hz.Pirimize hitapları ve bunların manaları aşağıdaki şekilde dere ve izah olsa gerektir.

1. "Kaale - buyurdu," hitabı

Bu hitap doğrudan, Allah'a ait ve kişiyi hedef almayan bir hitaptır. Bu hitap ile gelen mükalemelerde ilahi alemler ve dünyevi hallere dair hükümler beyan olunmuştur. Allah'ımızın kendi vücudundan teşkilatlandırmış olduğu varlıklar üzerine olan bu hükümler Vacibul Vücud'a ait hükümlerdir.

2. "Sümme seeltü fekkultü Ya Rabbi - sonra sordum ve Ya Rabbi dedim" hitabı

Kulun bir talebi yani kuldun Allah'a bir iltica vardır. Bu talep ruhun aslına olan talebidir yani abdiyyetin

mabudiyyetten talebidir ve "**kul**" isminin ruhani olma isteğidir.

Allah'ımızın kemalatının gerek "**Gavs**" için, gerek Gavs'm insanlara anlatımını bilmek ve bildirmek ve gerekse O'nun ilahi kemalatını ikmal için lütfetmiş olduğu bir hitaptır.

İlahi kemalat ve mecburiyet için Allah'ın mürebbi ismi olan "**Rabb**" ismi ile Allah'a ilticadır.

Hz.Pirimiz "**Ben insanlar üzerine gönderilmiş olan bir mürebbiyim,**" buyurur.

Bunun bir manası da Hz.Pir'de Allah'ımızın "**Rabb**" isminin tecellisinin bulunduğu ve bu isimle insanlara mürebbi olduğudur.

Bu kendisinin "**her bilicinin üzerinde bilici olduğunu,**" beyan buyuran Allah'a kulun ilticadır.

Ayetteki "**cehul**" kelimesinin bir manası da kulun gerçek öğreticisinin Allah olduğu ümmilik noktasını işaret eder.

3. "**Ve kaale lî - ve bana buyurdu,**" hitabı

Bu hitabı ilahinin bir manası da "**hitabım benden bana**"dır.

Burada Allah'ımız yakınlık verdiği gönle hitap etmekte ve açtığı noktanın anlatılmasını açılmış olduğu gönül ehline bırakmaktadır. Bu noktadaki anlayış ve kemalat yüksek olduğundan avama doğrudan söylenmesi halinde şaşırma olur. Bu hitaptan murat insanı kamil yani velayettir ve bütün alemlerdeki insanlar için geçerlidir.

İnsanın hedef alınarak hitap edilmiş olmasından maksat Âdem sırrının açıldığı gönüldür. Deryayı Nuru Muhammed'in görünerek hitap ettiği noktadır. Bilhassa "ve" bağlacı ile başlayan hitab beyanları daha sonra Hatmül Velayet zuhuru ile açılarak, idrak olunacak hakikatleri ifade etmektedirler.

4. "Ya Gavs - Ey Gavs," hitabı

Bu beyanlarda Allah'ımızın "Gavs" ismi ile bütün varlıklar üzerindeki hükmü ilahisi anlatılır. Bu bakımdan hitap "Gavs" isimindedir. Bu da gavsıyyetin Allah nezdindeki yetkisini gösterir ve kudreti ilahisini anlatır.

Bu aynı zamanda Allah'ımızın yakınlık verdiği insan gönlünün insanlar üzerindeki yetkisinin de bir ifadesidir. Kur'anı Kerim'de de (*Maide 35'de*) "ilahi rehber bulunuz," hitabı mevcuttur.

Bu ayet insanlar arasında zuhur eden ilahi rehberlerin durumunu belirtir. Bu ilahi rehberlerin içinden se-

çilmiş olup, hükmü hem bu alemde, hem ilahi alemde ve hem de kalblerde yürüyenler "**Gavs**" ismine mazhardırlar.

5. Kaalel Gavsü Reeytür Rabbe sümme seeltü - Gavs, "Rabbi gördüm sonra sordum," buyurdu," hitabı

Bu hitap Risaleti Gavsıyyede iki yerde bulunmaktadır. Bir tanesi aşk konusunda diğeri miraç konusundadır.

Aşkın manası Allah'ımızın kendisidir. Allah'ımız bunun böyle olduğunu kendi "**Hüve**" ismi ve "**Vedud**" ismi ile izah buyurmuştur. Allah'ımız ilahi aşk idrakini ve makamlarını birçok isim ile ifade buyurmuştur.

Allah'ımız, "**Bütün bu alemleri aşk için yarattım**," buyurmaktadır. O halde alemlerdeki hakikatleri anlamak, Allah'ımızın bu hakikati açtığı isimleri idrak, aşkı anlamak demektir.

Aşk anlaşıldığı zaman ilahi kemalat ikmal olmuş olur. İlahi aşkı öğrenip bilen ilahi kemalat sahibi olur. Bu kemalat "**Gavs**" ismi ile bütün varlıklar üzerinde mürebbi olmuştur.

Aynı hitap Risaleti Gavsıyyenin son paragrafında da mirac ile ilgili olarak zikredilmektedir.

İnsanın da Allah'ın bir parçası olduğunun idraki-
dir. Kişi Allah'a mirac yaptığı zaman Allah ile Allah ol-
muş demektir. Allah'a varmış ve hakiki vuslata ermiş
olan için sual ve cevap biter ve öyle bir kimsenin kıldığı
namaz gerçek idrak noktasına varır ve "namazın benden
bana" beyanı zuhur eder.

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD